

Mezinárodní instituce

Evropský soud pro lidská práva, Rada Evropy

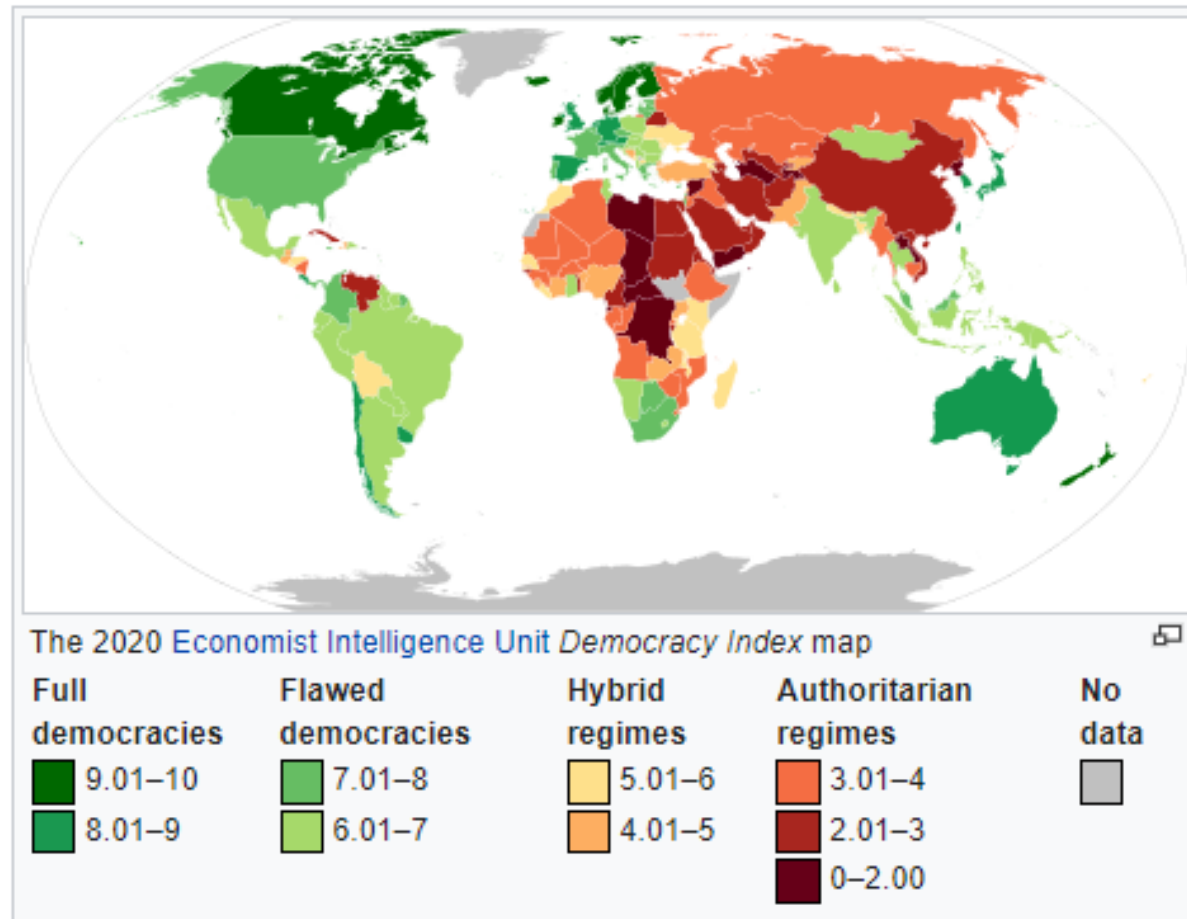
2.11.2022

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

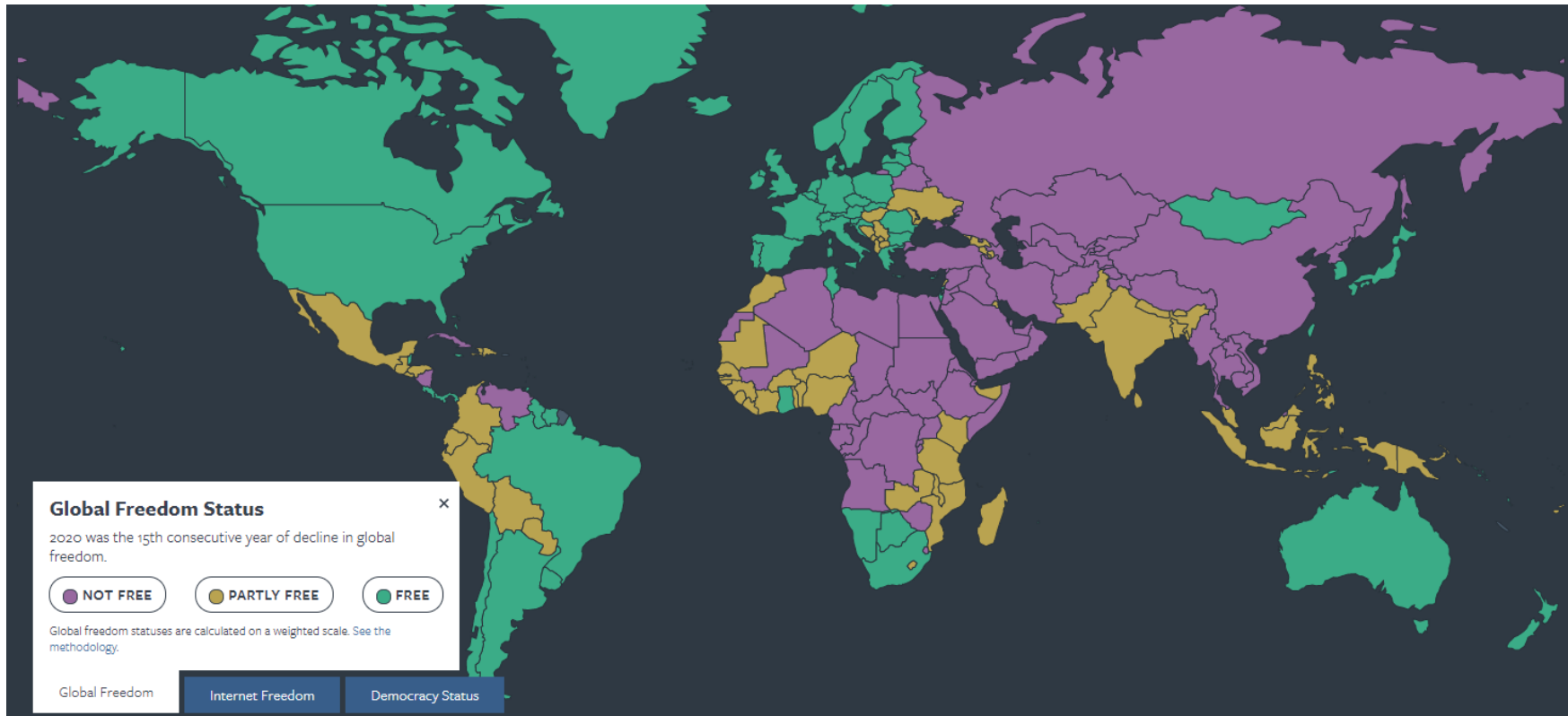
Měření úrovně demokracie

The Economist Intelligence Unit (EIU) Democracy Index

Měření úrovně demokracie

Freedom in the World report by Freedom House

Mezinárodní smlouvy

– Podpis x ratifikace/přístup

– Právní závaznost

4. International Covenant on Civil and Political Rights

New York, 16 December 1966

Entry into force : 23 March 1976, in accordance with article 49 , for all provisions except those of article 41; 28 March 1979 for the provisions of article 41 (Human Rights Committee), in accordance with paragraph 2 of the said article 41.

Registration : 23 March 1976, No. 14668

Status : Signatories : 74. Parties : 173

Text : [Certified true copy](#)

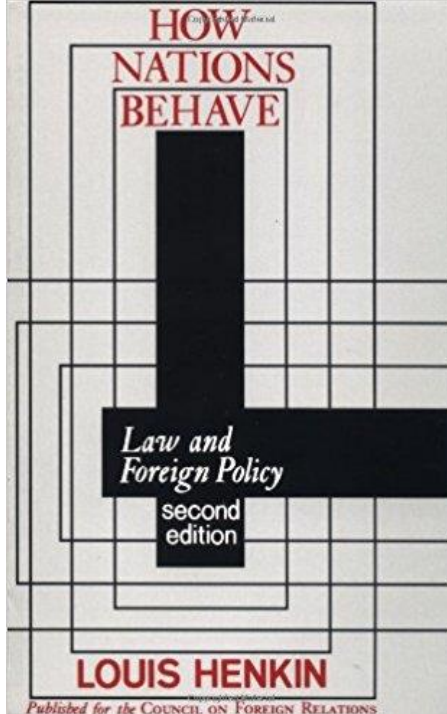
United Nations, *Treaty Series*, [vol. 999](#), p. 171 and [vol. 1057](#), p. 407 (procès-verbal of rectification of the authentic Spanish text); depositary notification [C.N.782.2001.TREATIES-6](#) of 5 October 2001 [Proposal of correction to the original of the Covenant (Chinese authentic text)] and [C.N.8.2002.TREATIES-1](#) of 3 January 2002 [Rectification of the original of the Covenant (Chinese authentic text)].

Note : The Covenant was opened for signature at New York on 19 December 1966.

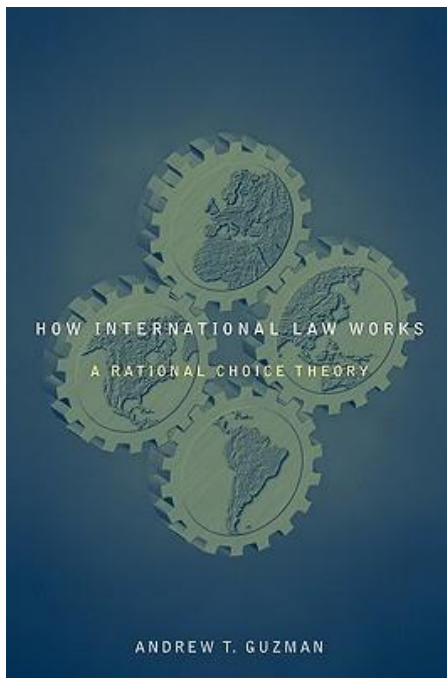
Participant	Signature	Accession(a), Succession(d), Ratification
Afghanistan		24 Jan 1983 a
Albania		4 Oct 1991 a
Algeria	10 Dec 1968	12 Sep 1989
Andorra	5 Aug 2002	22 Sep 2006
Angola		10 Jan 1992 a
Antigua and Barbuda		3 Jul 2019 a
Argentina	19 Feb 1968	8 Aug 1986
Armenia		23 Jun 1993 a
Australia	18 Dec 1972	13 Aug 1980
Austria	10 Dec 1973	10 Sep 1978

Obsah

- Evropský soud pro lidská práva
- Statistické údaje ESLP
- Další mechanismy Rady Evropy
- Ukrajina: Rada Evropy a ESLP

"Almost all nations observe almost all principles of international law and almost all of their obligations almost all the time"

3 důvody dodržování
mezinárodních smluv (3 R)

- Reputace
- Reciprocita
- Retaliace (odplata)

Faktory ovlivňující dodržování MLP rozhodnutí

- Povaha tělesa, které vydalo rozhodnutí (soudy x výbory)
- Charakteristiky na straně státu:
 - **Kvalita institucí**
 - Vztah k MP
 - Demokracie
 - Velikost státu
 - Členství v EU

European Journal of International Relations

[Home](#)

[Browse](#)

[Submit Paper](#)

[About](#)

[Subscribe](#)

The power of human rights tribunals: Compliance with the European Court of Human Rights and domestic policy change

[Courtney Hillebrecht](#)

Rada Evropy

- „Panevropská“

- 46 států

Rada Evropy

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Terminologie

RE, EU atd.

1949

PACE

Co RE dělá?

LP
Demokracie
Právní stát (RoL)

Evropská úmluva o LP (1950)

Nejefektivnější mezinárodní systém pro ochranu LP

Založila ESLP 1959

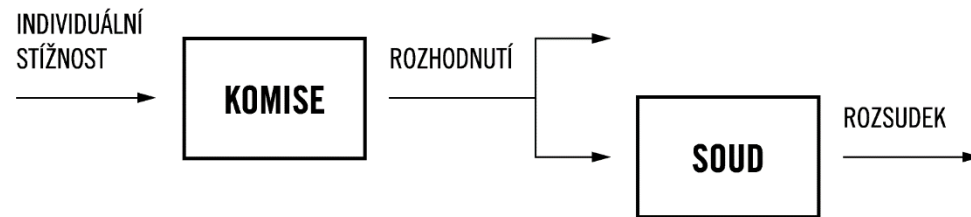
Přístup jednotlivce 1998 (Protokol 11)

Mezistátní stížnosti (více [zde](#))

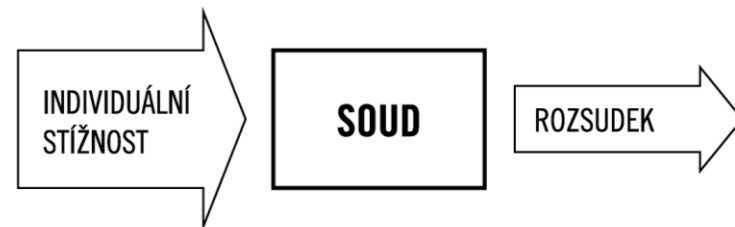
Georgia v. Russian Federation (IV) (no. 39611/18)	22.08.2018
Ukraine v. Russian Federation (VIII) (no. 55855/18)	29.11.2018
Liechtenstein v. the Czech Republic (no. 35738/20)	19.08.2020
Armenia v. Azerbaijan (no. 42521/20)	27.09.2020
Armenia v. Turkey (no. 43517/20)	04.10.2020
Azerbaijan v. Armenia (no. 47319/20)	27.10.2020
Ukraine v. Russian Federation (IX) (no. 10691/21)	19.02.2021
Russia v. Ukraine (no. 36958/21)	22.07.2021

Evropský soud pro LP

EVROPSKÁ ÚMLUVA O LIDSKÝCH PRÁVECH (PŮVODNÍ)
RADA EVROPY

EVROPSKÁ ÚMLUVA O LIDSKÝCH PRÁVECH (OD ROKU 1998)
RADA EVROPY

Jak se dostat k ESLP?

- Kdo
- Kdy
- Kde
- Jaká práva?

Evropská úmluva o lidských právech

Co je jejím obsahem?

- Povinnost států **respektovat** práva definovaná v Úmluvě (čl. 1)
- Právo na **život** (čl. 2)
- Zákaz **mučení** (čl. 3)
- Zákaz **otroctví** a nucených prací (čl. 4)
- Právo na **svobodu** a osobní bezpečnost (čl. 5)
- Právo na **spravedlivý proces** (čl. 6)
- Uložení **trestu** jen na základě zákona (čl. 7)
- Právo na respektování **soukromého a rodinného života** (čl. 8)
- Svoboda myšlení, svědomí a **náboženského vyznání** (čl. 9)

Evropská úmluva o lidských právech

Co je jejím obsahem?

- **Svoboda projevu** (čl. 10)
- Svoboda **shromažďovací** a sdružovací (čl. 11)
- Právo uzavřít **manželství** (čl. 12)
- Právo na účinný **opravný prostředek** (čl. 13)
- Zákaz **diskriminace** (čl. 14) – platí subsidiárně k ostatním právům zaručeným Úmluvou

- Dále viz **protokoly**: ochrana vlastnictví, právo na vzdělání, právo na svobodné volby atd.

Evropský soud pro LP

- Stížnost k soudu lze podat až po **vyčerpání vnitrostátních opravných prostředků**
- Soudní senáty
 - 1 (samosoudce)
 - 3 (výbor)
 - 7 (senát)
 - 17 (velký senát)
- Při konstatování **porušení** práva ze strany státu může ESLP přiznat jednotlivci tzv. **přiměřené zadostiučnění** (finanční kompenzace)
 - Individuální opatření
 - Obecná opatření

Evropský soud pro LP

- Reformy soudu
 - Protokol 14: zavedení samosoudce
 - Protokol 15: zkrácení lhůty k podání stížnosti z 6 na 4 měsíce
 - Protokol 16: zavedení možnosti poradního stanoviska

Příklad: relativní práva

Jakékoliv **omezení** práva musí být:

- Předepsáno zákonem
- Nezbytné v demokratické společnosti (=přiměřené)
- Sledovat legitimní cíl

Přiměřenost znamená, že zásah do práva **nesmí být větší, než je nezbytně nutné** k dosažení některého zájmu uvedeného v Úmluvě.

Příklad

Článek 8: Právo na respektování soukromého a rodinného života

1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.
2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se **zákonem** a **nezbytné v demokratické společnosti v zájmu** národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

Příklad: absolutní práva

Článek 3: zákaz mučení

Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.

Absolutní zákaz:

- Neexistují žádné případy, kdy by právo mohlo být omezeno (není zde druhý odstavec definující možnosti omezení)
- Stát se nemůže odchýlit od zákazu ani v případě ohrožení státní existence (možné odchylky v době výjimečného stavu jsou uvedeny v čl. 15)

Příklad: zákaz mučení

Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.

- Mučení x nelidské či ponižující zacházení
 - rozlišení dle intenzity (zohlednění faktorů: doba trvání, psychické faktory, pohlaví, věk, zdraví atd.)
- Zacházení x trest

Pro účely interpretace používá Soud definici mučení z Úmluvy OSN proti mučení: *jakékoli jednání, jímž je člověku **úmyslně** působena **silná bolest** nebo tělesné či duševní utrpení s **cílem...***

Příklad: zákaz mučení

Typy případů v rozhodovací činnosti Soudu:

- **Policejní výslech**
- např. Aksoy v. Turecko
- **Podmínky ve věznicích (či jiných detenčních zařízeních)**
- např. Kalashnikov v. Ruská federace
- **Extradice, deportace**
- např. Soering v. UK
- **Tělesné tresty**
- např. Tyrer v. UK
- **Jiné**

Příklad: zákaz mučení

Povinnost států

- Negativní: neporušovat zákaz mučení
- Pozitivní: vyšetřovat, potrestat, odškodnit

Případy porušení čl. 3 v letech 1959-2021

- 26 států: 0 případů porušení
- 16 států: 1-5 případů porušení
- Itálie: 9
- Moldavsko: 9
- Ukrajina: 21
- Turecko: 31
- Rusko: 83

Současné problémy

Legitimita ESLP je negativně ovlivňována:

- Backlog/dlouhá doba řízení (soud jako oběť vlastního úspěchu)
- Nedostatky v implementaci rozsudků
- Populistická kritika ESLP

Rozhovor s předsedou ESLP (Robert Spano, rozhovor 2021) [zde](#).

Pověst ESLP v členských státech RE: příklad UK

THE TIMES
 Thursday, October 22, 2014
 It's the economists, stupid
 Politics? It's too cut-throat for me, says George Clooney
 Millions in aid lost to fraud and corruption
Britain can ignore Europe on human rights: top judge
 Lord Chief Justice lodges case for reform
 In a landmark move, the Lord Chief Justice has announced that the UK will ignore the European Court of Human Rights (ECtHR) in cases involving human rights. This decision is a significant departure from the UK's long-standing commitment to the European Convention on Human Rights (ECHR). The move is seen as a major step towards greater sovereignty for the UK and is expected to have far-reaching implications for human rights law in the country.

Daily Mail
 THURSDAY, JANUARY 12, 2013
 www.dailymail.co.uk
 55p
FREE Weight Watchers 'Slimming Made Easy' recipe magazine
 PICK UP FROM 12.00 AND HIGHER OR WE CAN POST YOU THE SET - PAGE 42
UK loses three out of four human rights cases, damning report reveals
EUROPE'S WAR ON BRITISH JUSTICE
 UNELECTED Euro judges are making a relentless attack on British laws laid down over centuries by Parliament, a devastating report warns today.
 A group of Tory MPs are demanding action by the Prime Minister over Europe's assault on British laws. The report, published by the Conservative Party, says that the European Court of Human Rights (ECtHR) is undermining the UK's legal system and that the UK should consider withdrawing from the ECHR. The report also calls for a referendum on the UK's membership of the EU.

Daily Mail
 FRIDAY, OCTOBER 9, 2014
 www.dailymail.co.uk
 60p
Rise of the no-cleavage CLEAVAGE
 PHOTOS 22-23
How to anti-age your memory
OUR BRILLIANT NEW SERIES
STARTING TOMORROW
How to anti-age your memory
OUR BRILLIANT NEW SERIES
END OF HUMAN RIGHTS FARCE
 In a triumphant week for British values, Tories unveil plans to give Parliament and judges power to ignore the European Court and its crazy decision making
END OF HUMAN RIGHTS FARCE
 BRITAIN will have a showdown with Europe for the first time in a century as the Prime Minister unveils plans to strip the European Court of Human Rights of its power to overrule British law. The move is seen as a major step towards greater sovereignty for the UK and is expected to have far-reaching implications for human rights law in the country.

5p DAILY EXPRESS
 THE WORLD'S GREATEST NEWSPAPER
FREE INSIDE HISTORIC DAILY EXPRESS EDITION RONNIE BIGGS ARRESTED
DON'T MISS YOUR FOUR-PAGE PULLOUT TODAY AND ALL NEXT WEEK
HUMAN RIGHTS MADNESS TO END
 EUROPEAN human rights judges will be stripped of their power to interfere in British affairs, a radical Tory plan to be unveiled today.
Two men confessed to Thai beach murders

What has the European Convention on Human Rights ever done for us?

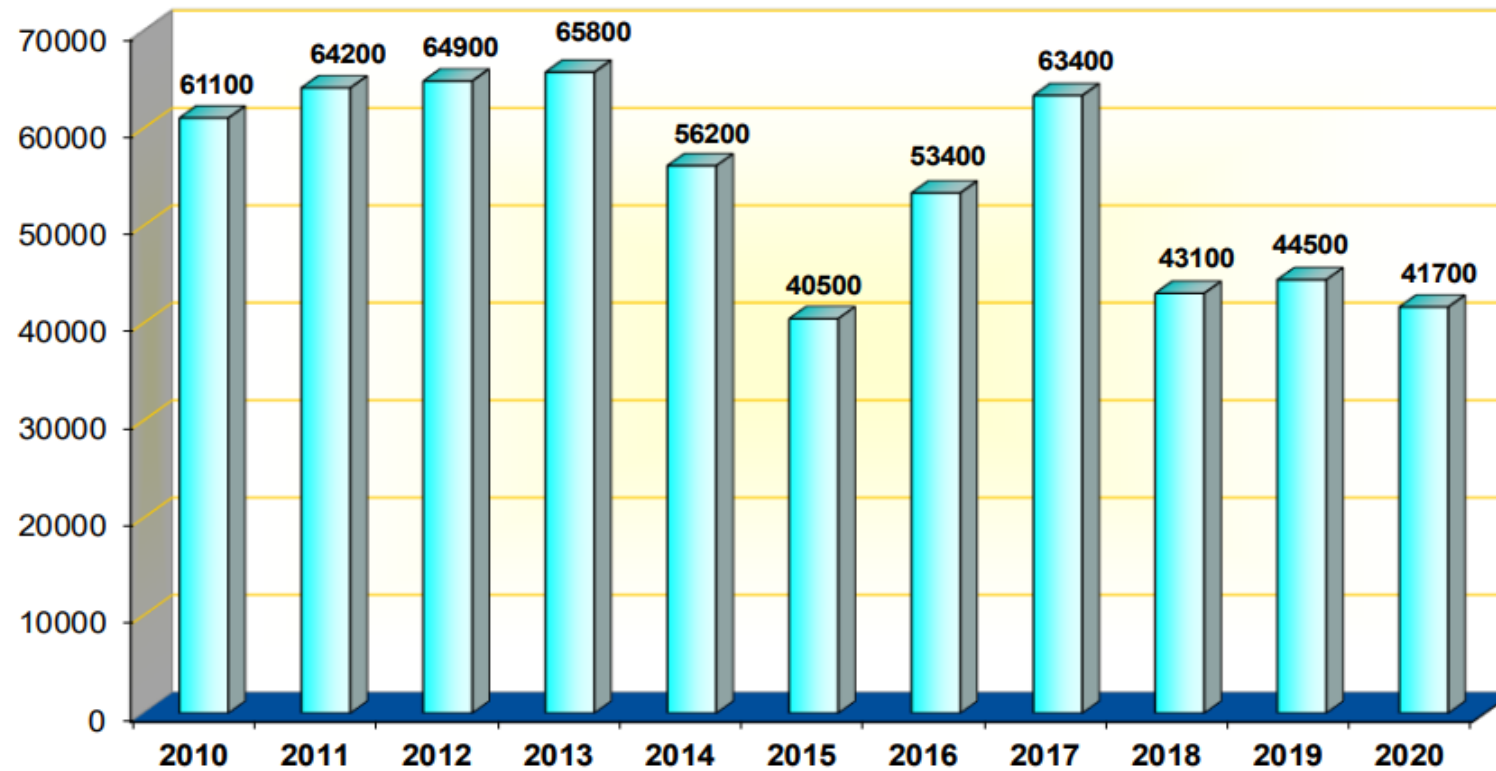

<https://www.youtube.com/watch?v=ptfmAY6M6aA>

ECTHR – Analysis of Statistics

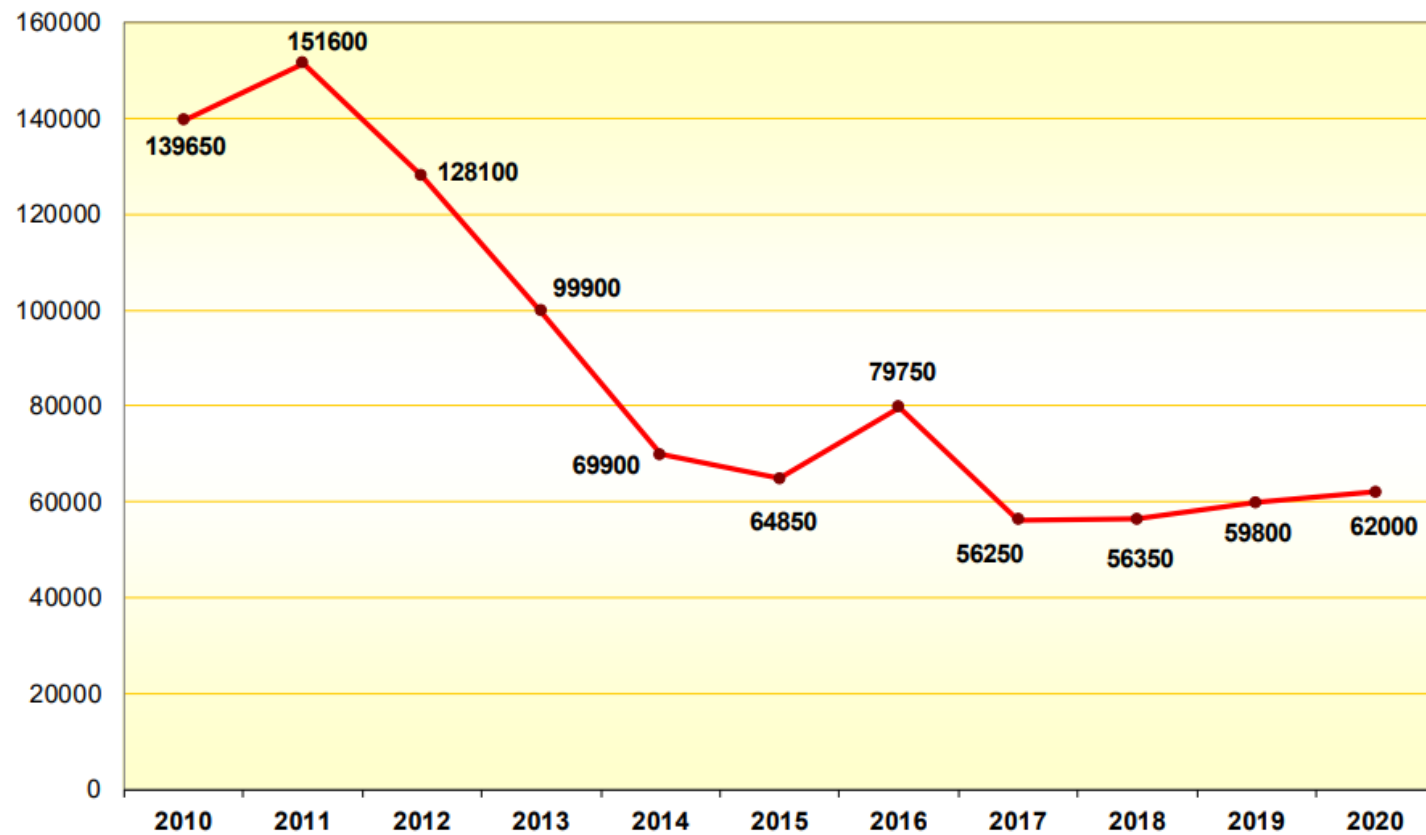
Number of applications allocated to a judicial formation²

Chart 1 Applications allocated to a judicial formation per year

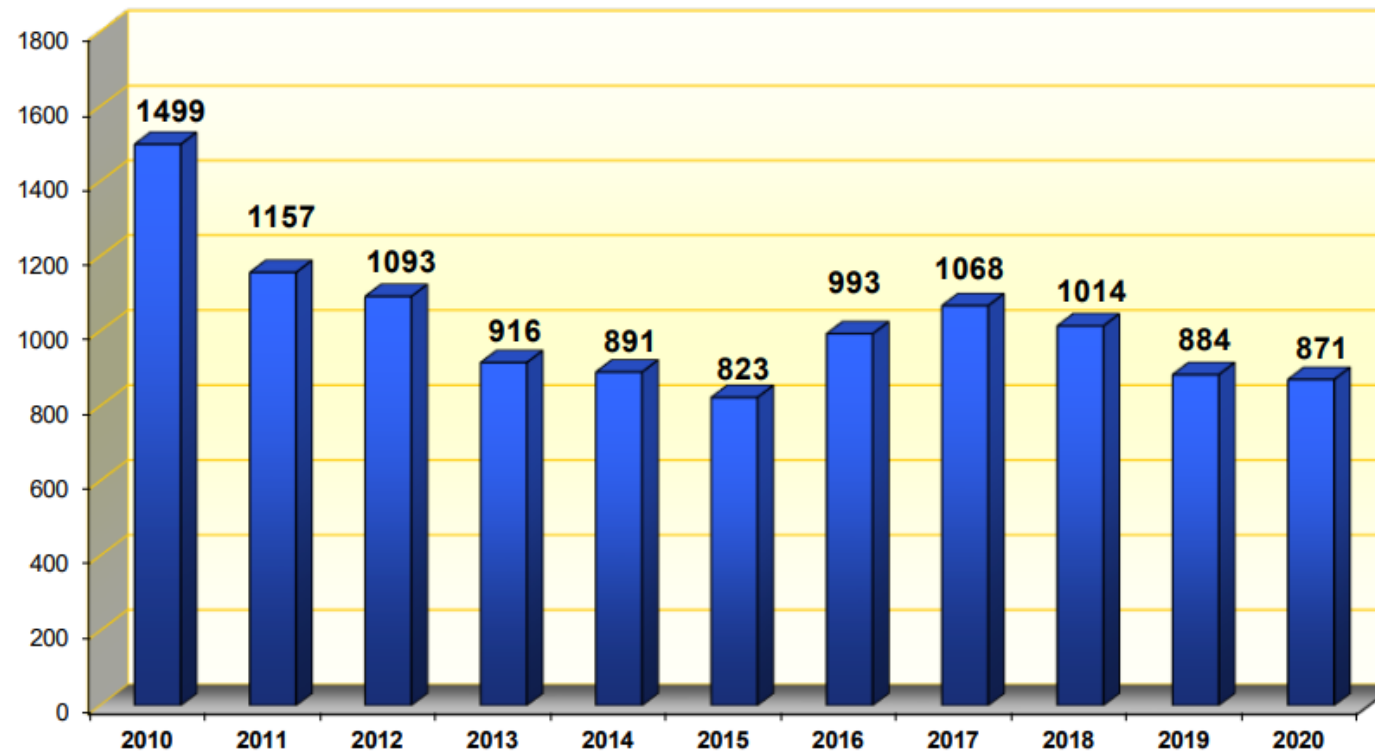
ECTHR – Analysis of Statistics

Chart 2 Applications pending before a judicial formation

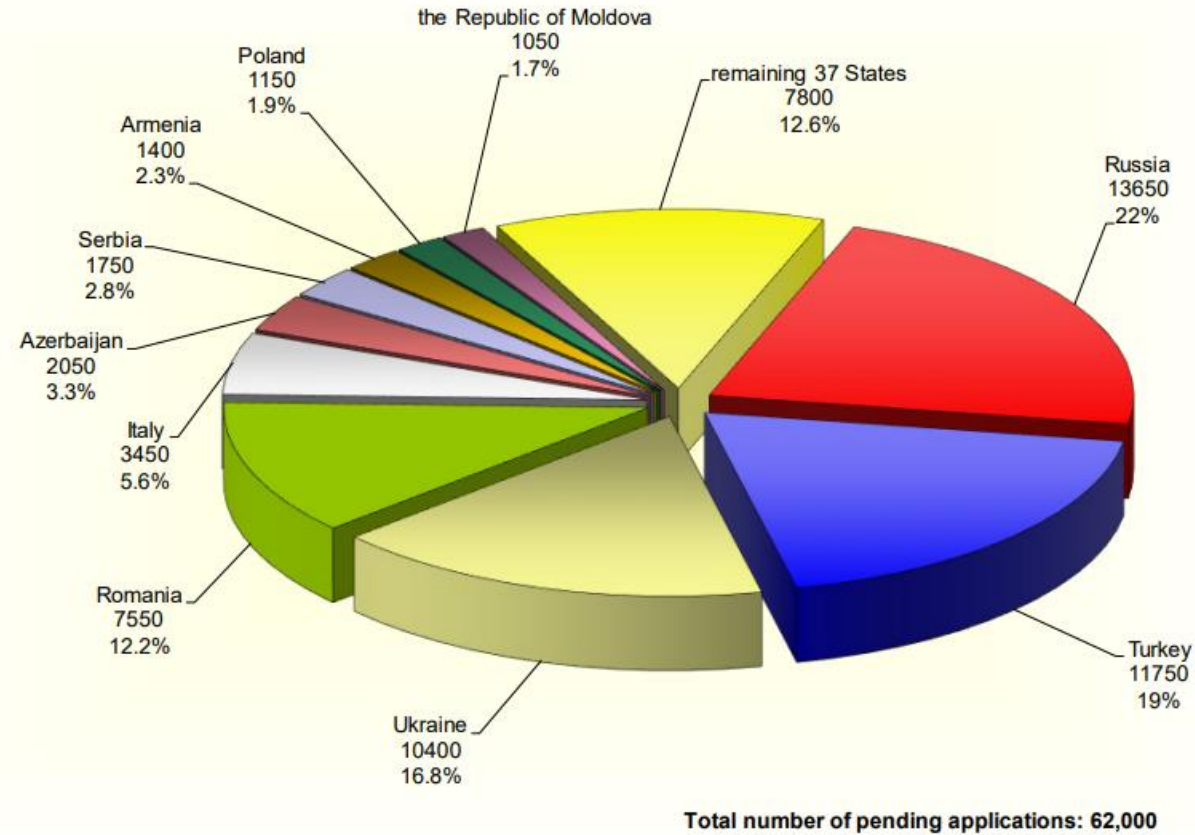
ECTHR – Analysis of Statistics

Chart 7 Number of judgments since 2010

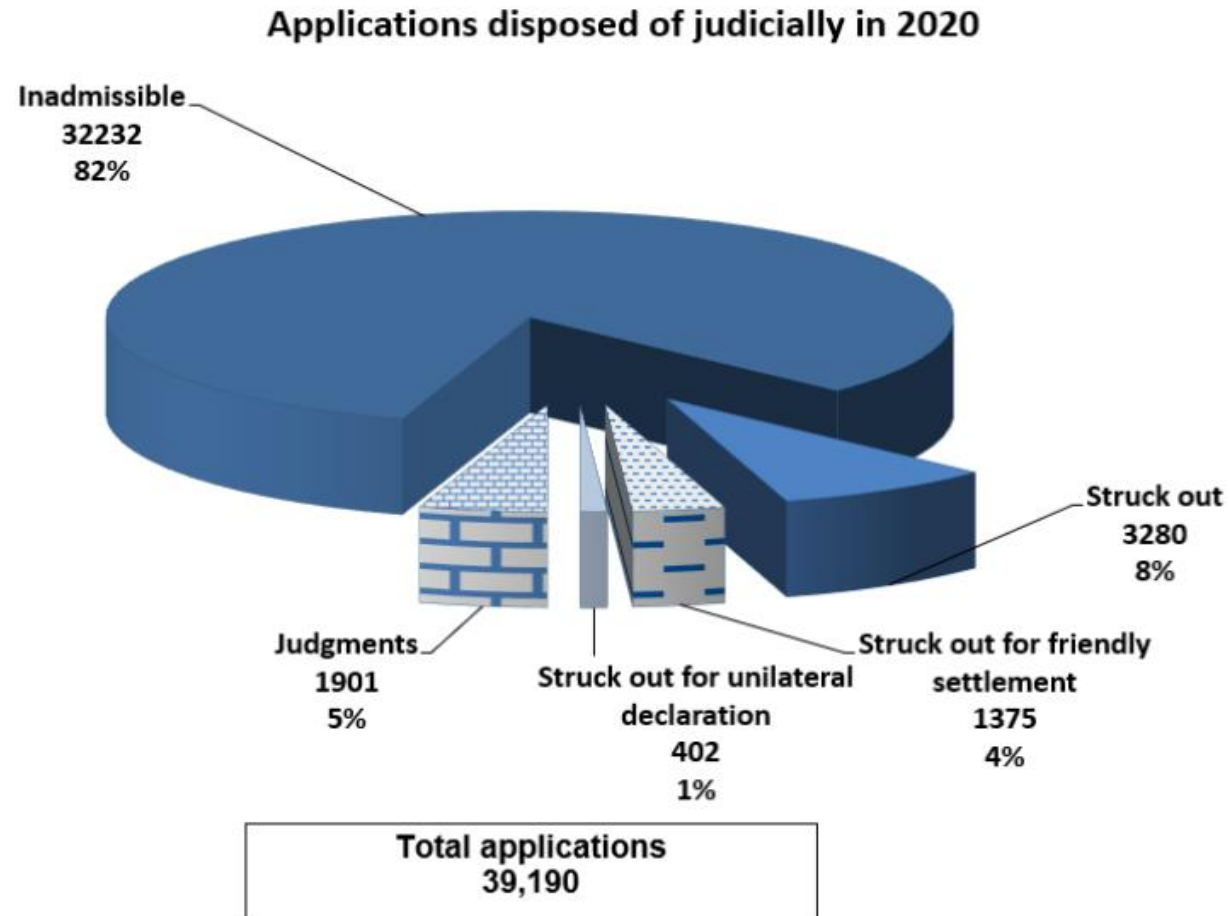
ECtHR – Analysis of Statistics

Chart 3 High case-count States

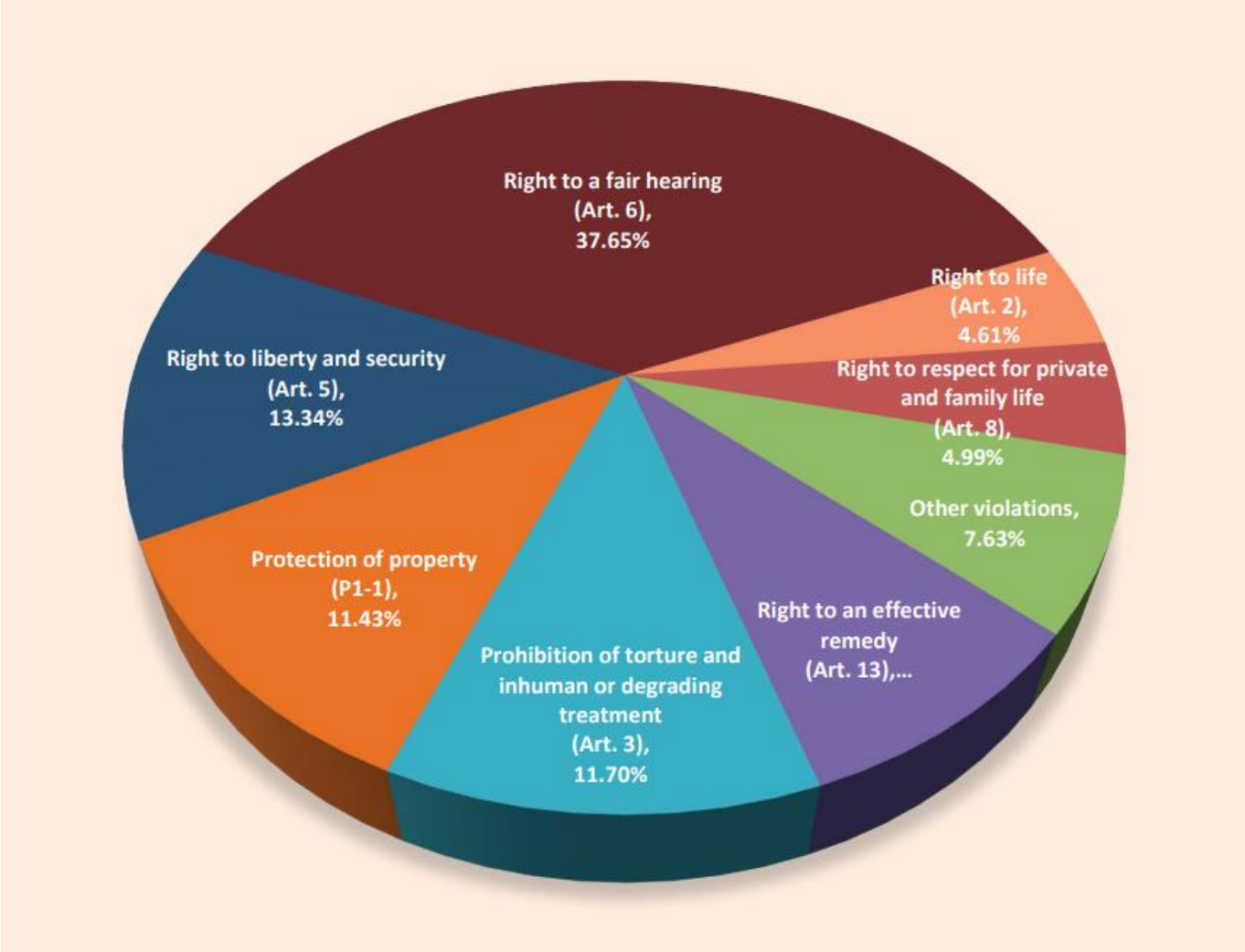
ECTHR – Analysis of Statistics

Chart 9 Applications disposed of judicially in 2020

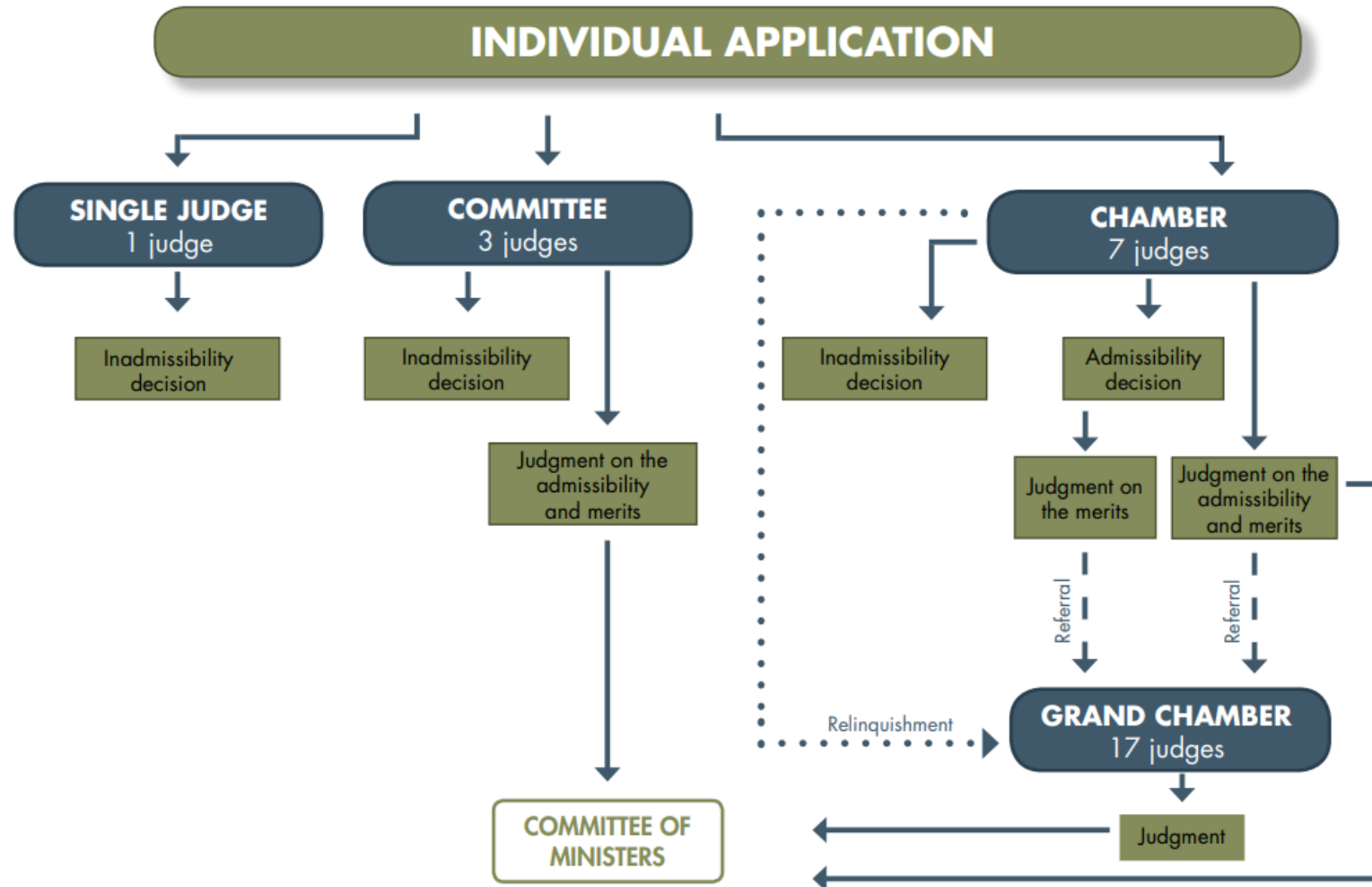

ECtHR – Overview ECHR 1959-2020

Subject-matter of the Court’s violation judgments (1959-2020)

ECtHR – Overview ECHR 1959-2020

Příklady: ČR a velký senát

– 2007: D.H. proti České republice

- Velký senát rozhodl, že v případě stěžovatelů, **romských dětí** zařazených do ostravských zvláštních škol, byl **porušen zákaz diskriminace v právu na vzdělání** zaručený v článku 14 Úmluvy ve spojení se článkem 2 Protokolu č. 1.
- Více [zde](#)

– 2021: Vavříčka a ostatní proti České republice

- Velký senát rozhodl, že Česká republika nepřekročila svůj prostor pro uvážení (*margin of appreciation*) při nastavení **systemu povinného očkování dětí**. Dále shledal, že v případě prvního stěžovatele, kterému byla pro nenaočkování jeho dětí uložena pokuta, a ostatních stěžovatelů, kteří nebyli pro nepodstoupení povinného očkování přijati do mateřské školy, **nedošlo k porušení jejich práva na ochranu soukromého života** dle článku 8 Úmluvy.
- Více [zde](#)

Netherlands Quarterly of Human Rights

[Home](#)[Browse](#)[Submit Paper](#)[About](#)[Subscribe](#)

DH v Czech Republic Six Years Later: On the Power of an International Human Rights Court to Push Through Systemic Change

Hubert Smekal, Katarína Šipulová*

First Published April 20, 2017; pp. 288–321

[Show Abstract](#)

Budoucí vývoj: právo na zdravé životní prostředí?

- Doktrína *living instrument*
- Evropská úmluva o lidských právech a absence práva na zdravé životní prostředí

ŽP: Vnitrostátní rozhodnutí

- Nizozemí: případ Urgenda (2019)
- Německo (2021)
- A další

ŽP: Evropský soud pro lidská práva

- Duarte Agostinho and Others v. Portugal and 32 Other States
- Verein KlimaSeniorinnen Schweiz and Others v. Switzerland
- Greenpeace Nordic and Others v. Norway

Další mechanismy Rady Evropy

- Přes 200 smluv
- Nepodléhají soudu, doporučení expertních výborů
- **Lidská práva**
 - ESC
 - CPT
 - ECRI
 - FCNM
 - ECRML
 - CHRB
 - GRETA
 - GREVIO
- **Demokracie**
 - Programy a projekty
- **Právní stát**
 - Benátská komise
 - GRECO
 - MONEYVAL

Další mechanismy Rady Evropy

	KONTROLNÍ MECHANISMUS
STUPĚŇ MEZINÁRODNÍ OCHRANY	1 INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST PŘÍMO MEZINÁRODNÍMU SOUDU
	2 INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST KVAZIJUDICIÁLNÍMU ORGÁNU + MEZINÁRODNÍ SOUD
	3 INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST KVAZIJUDICIÁLNÍMU ORGÁNU
	4 PODÁVÁNÍ ZPRÁV STÁTŮ A JEJICH HODNOCENÍ ODBORNÝM ORGÁNEM

Zdroj: *Ochrana lidských práv
v mezinárodním právu, Jan Lhotský*

Další mechanismy Rady Evropy

- Přes 200 smluv
- Nepodléhají soudu, doporučení expertních výborů
- **Lidská práva**
 - ESC: Evropská sociální charta (1961), revidovaná ESC (1996), kolektivní stížnosti (1995)
 - CPT: Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání
 - ECRI: Evropská komise proti rasismu a intoleranci
 - FCNM: Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin
 - ECRML: Evropská charta regionálních a menšinových jazyků
 - CHRB: Úmluva o lidských právech a biomedicíně
 - GRETA: Skupina expertů proti obchodování s lidmi
 - GREVIO: Skupina expertů proti násilí vůči ženám a domácímu násilí
- **Demokracie**
 - Programy a projekty
- **Právní stát (rule of law)**
 - Benátská komise: Evropská komise pro demokracii prostřednictvím práva
 - GRECO: Skupina států proti korupci
 - MONEYVAL: Výbor expertů k vyhodnocení opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Otázka

Kdo byl v září 2021 zvolen soudcem/soudkyní ESLP za ČR?

Otázka

Kdo byl v září 2021 zvolen soudcem/soudkyní ESLP za ČR?

Shrnutí

- Rada Evropy (1949)
 - Zaměření: lidská práva, demokracie, právní stát
 - Sídlo Štrasburk
 - ESLP je součástí systému Rady Evropy
- Evropský soud pro LP
 - Nejpokročilejší regionální systém ochrany LP
 - Aplikuje Evropskou úmluvu o LP a její protokoly
 - Rozhodnutí právně závazná (rozsudky)
- Jiné LP mechanismy RE
 - Výstupy jsou doporučení (formálně právně nezávazné)
 - Např. Evropská sociální charta, CPT, Benátská komise

Rada Evropy: reakce na Krym

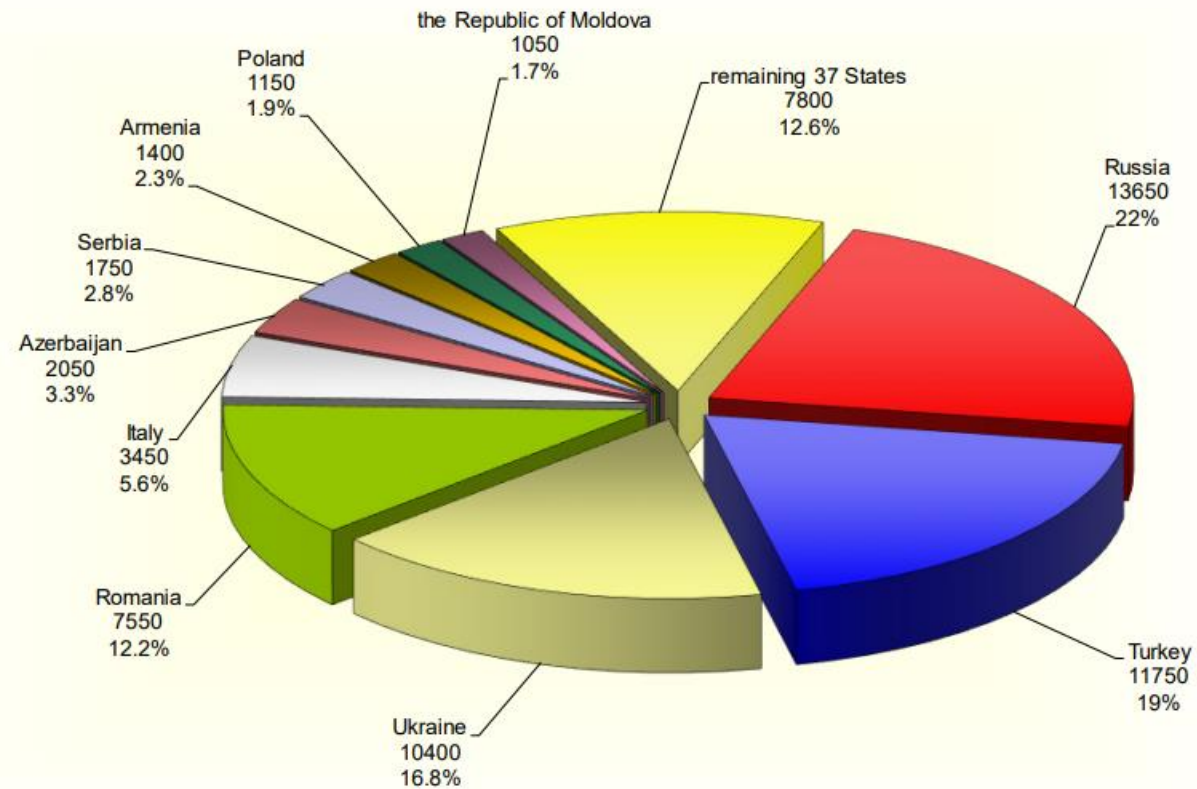
- Situace 2014 – 2019
 - Hlasovací práva Ruské federace

Euronews 2019: <https://www.youtube.com/watch?v=eP9Q8X8j3jE>

ESLP: případy z Ruska

Chart 3 High case-count States

Total number of pending applications: 62,000

Rada Evropy

Newsroom

Council of Europe suspends Russia's rights of representation

In line with the **Statute of the Council of Europe**, the **Committee of Ministers** has today **decided** to suspend the **Russian Federation** from its **rights of representation** in the **Committee of Ministers** and in the **Parliamentary Assembly** with immediate effect as a result of the Russian Federation's armed attack on **Ukraine**.

The decision adopted today means that the Russian Federation remains a member of the Council of Europe and party to the relevant Council of Europe conventions, including the European Convention on Human Rights.

The judge elected to the European Court of Human Rights in respect of the Russian Federation also remains a member of the Court, and applications introduced against the Russian Federation will continue to be examined and decided by the Court. Suspension is not a final measure but a temporary one, leaving channels of communication open.

The decision was taken following an exchange of views with the Parliamentary Assembly in the Joint Committee.

ESLP: předběžné opatření

Evropský soud pro lidská práva vydal předběžné opatření, ve kterém požaduje po ruské vládě, aby se „zdržela vojenských útoků proti civilnímu obyvatelstvu a civilním objektům, včetně obytných budov, vozidel záchranné služby a dalších zvláště chráněných civilních objektů jako jsou školy a nemocnice, a aby neprodleně zajistila bezpečnost zdravotnických zařízení, personálu a vozidel záchranné služby na území, které je pod útokem nebo obléháno ruskými jednotkami.“

Press Release
issued by the Registrar of the Court

ECHR 068 (2022)
01.03.2022

The European Court grants urgent interim measures in application concerning Russian military operations on Ukrainian territory

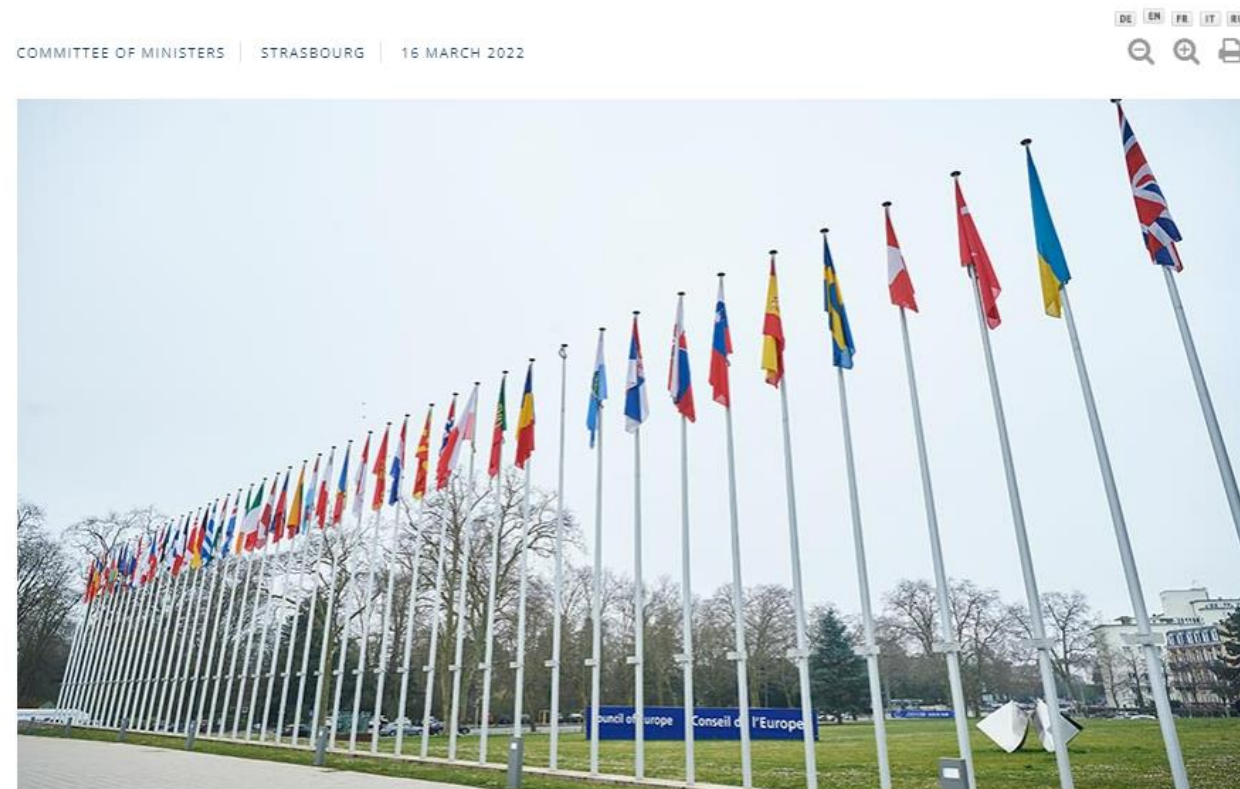
Today, the European Court of Human Rights has decided to indicate to the Government of Russia to refrain from military attacks against civilians and civilian objects, including residential premises, emergency vehicles and other specially protected civilian objects such as schools and hospitals, and to ensure immediately the safety of the medical establishments, personnel and emergency vehicles within the territory under attack or siege by Russian troops.

Under Rule 39 of the [Rules of Court](#), the Court may indicate interim measures to any State Party to the European Convention on Human Rights. Interim measures are urgent measures which, according to the Court's well-established practice, apply only where there is an imminent risk of irreparable harm¹.

Rada Evropy

The Russian Federation is excluded from the Council of Europe

In an extraordinary meeting this morning, the **Committee of Ministers** decided, in the context of the procedure launched under Article 8 of the Statute of the Council of Europe, that the Russian Federation ceases to be a member of the Council of Europe as from today, after 26 years of membership.

Evropský soud pro lidská práva

22/03/2022

**Resolution of the European Court of Human Rights
on the consequences of the cessation of membership of the Russian
Federation to the Council of Europe in light of Article 58 of the European
Convention on Human Rights**

DECLARES THAT

1. The Russian Federation ceases to be a High Contracting Party to the Convention on 16 September 2022.
2. The Court remains competent to deal with applications directed against the Russian Federation in relation to acts or omissions capable of constituting a violation of the Convention provided that they occurred until 16 September 2022.
3. The suspension of the examination of all applications against the Russian Federation pursuant to the decision of the President of the Court of 16 March 2022 is lifted with immediate effect.
4. The present Resolution is without prejudice to the consideration of any legal issue, related to the consequences of the cessation of the Russian Federation's membership to the Council of Europe, which may arise in the exercise by the Court of its competence under the Convention to consider cases brought before it.

MUNI
FSS

Děkuji Vám za pozornost

Jan Lhotský